

Bruselj, 30. november 2023
(OR. en)

16230/23

COH 93

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	30. november 2023
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	15523/23
Zadeva:	Prihodnost kohezijske politike – sklepi Sveta (30. november 2023)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o prihodnosti kohezijske politike, ki jih je Svet (splošne zadeve/kohezija) odobril na 3989. seji 30. novembra 2023.

Sklepi Sveta o prihodnosti kohezijske politike

SVET EVROPSKE UNIJE

- (1) OPOZARJA na svoje sklepe iz junija 2022 o sporočilu o osmem kohezijskem poročilu z naslovom „Kohezija v Evropi do leta 2050“ ter na sklepe iz novembra 2022 o kohezijski politiki.
- (2) POZDRAVLJA dejstvo, da je kohezijska politika od svoje zasnove temeljni steber procesa povezovanja EU, ki omogoča konvergenco med državami članicami in znotraj njih, izboljšuje blaginjo in kakovost življenja njenih državljanov ter prispeva k enakim konkurenčnim pogojem na enotnem trgu.
- (3) POUDARJA, da mora kohezijska politika ostati ključni steber EU in da je treba v ta namen ohraniti njen edini cilj spodbujanja skladnega razvoja celotne Unije ter krepitve njene ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, ob hkratnem zmanjševanju razlik med stopnjami razvitosti različnih regij in zaostalosti regij z najbolj omejenimi možnostmi.

Med zadevnimi regijami bo posebna pozornost namenjena podeželskim območjem in območjem, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, ter regijam, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva, pa tudi otoškim, čezmejnimi in gorskimi regijam.

- (4) POUDARJA, da je kohezijska politika namenjena vsem regijam EU, vendar bi bilo treba zagotoviti bolj ciljno usmerjeno in prilagodljivo podporo zlasti manj razvitim regijam, saj se te regije še naprej soočajo s strukturnimi izzivi, ki so se zaradi številnih asimetričnih pretresov nedavnih kriz še zaostрили, hkrati pa še vedno nimajo osnovne infrastrukture in dostopa do storitev.

- (5) SE ZAVEDA posebnosti najbolj oddaljenih regij, predvsem njihovih strukturnih gospodarskih in socialnih razmer, ki jih še poslabšujejo oddaljenost, otoška lega, majhnost, težavna topografija in podnebje, naravne nesreče in ekonomska odvisnost, zaradi česar so nova tveganja in neenakosti še večje, kar bi lahko vplivalo na teritorialno kohezijo EU kot celote. POZIVA Komisijo, naj v celoti izkoristi možnosti iz člena 349 Pogodbe in v ocene učinka svojih prihodnjih zakonodajnih predlogov kot posebno in namensko merilo sistematično vključuje tudi učinke na najbolj oddaljene regije.
- (6) SE ZAVEDA, da se nekatere regije, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva ter otoške, čezmejne in gorske regije, stalno soočajo z zelo neugodnimi naravnimi ali demografskimi razmerami, ter da jim je treba s posebnimi ukrepi omogočiti, da kompenzirajo te pomanjkljivosti.
- (7) SE ZAVEDA, da se je kljub podpori v okviru kohezijske politike več regij znašlo v položaju, ki se opisuje kot razvojna past, ali so v nevarnosti, da vanj zaidejo, kot je poudarjeno v osmem kohezijskem poročilu EU. Za te regije so značilna dolga obdobja počasne ali negativne rasti, nizka rast produktivnosti in nizko število novih delovnih mest. Poleg tega se nekatere regije soočajo s tveganjem, da bodo zapadle v past nerazvoja talentov, tj. z združenima izzivoma zmanjševanja delovne sile in nižjim številom oseb s terciarno izobrazbo. MENI, da bi bilo treba v okviru kohezijske politike podpirati regionalne strategije, da bi se izognili tem pastem.
- (8) POZIVA Komisijo in države članice, naj preučijo, kako bi bilo treba meriti in ocenjevati posebne potrebe različnih območij, da se bo kohezijska politika po letu 2027 bolje odzivala na potrebo po usklajenem razvoju.
- (9) PRIZNAVA, da je kohezijska politika dolgoročna politika in ne krizni instrument. POUDARJA ključno in odločno ukrepanje v okviru kohezijske politike pri reševanju nedavnih kriz in spoprijemanju z njihovimi negativnimi socialno-ekonomskimi posledicami ter preprečevanju povečanja obstoječih asimetrij. MENI, da bi morale biti mogoče regulativni okvir kohezijske politike prilagajati novemu razvoju dogodkov in nepričakovanim dogodkom, hkrati pa opozarja na dolgoročno transformacijski značaj in strukturne cilje kohezijske politike.

- (10) OPOZARJA na več novih izzivov za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo in konvergenco. Med njimi so demografski trendi, migracije, podnebne spremembe in njihove negativne posledice, povezljivost, zeleni in digitalni prehod, energetska osamitev, geopolitična nestabilnost na zunanjih mejah EU, zlasti vzhodnih, ali koncentracija dejavnosti in prebivalstva na velikih mestnih območjih; te izzive je treba obravnavati na vključujoč in pravičen način, da nihče ne bo zapostavljen. POZIVA Komisijo, naj v okviru prihodnje razprave o kohezijski politiki po letu 2027 predlaga možnosti, kako bi lahko v okviru kohezijske politike z boljšo in bolj ciljno usmerjeno podporo regijam pomagali pri uspešnem obvladovanju teh izzivov, zlasti glede na zeleni in digitalni prehod ter različne ravni socialno-ekonomskega razvoja.
- (11) PRIZNAVA, da povezovanje reform, ki spodbujajo rast, s strateškimi naložbami deluje kot gonilna sila za razvoj in odpornost, ne le za posamezne države članice, temveč tudi za vse njihove regije, prinaša pa tudi spoznanja glede podpiranja reform, ki jih je treba uporabiti kot podlago za prihodnost kohezijske politike. POZIVA Komisijo, naj v okviru prihodnje razprave o kohezijski politiki po letu 2027 predlaga možnosti za prožnejšo, učinkovitejšo in bolj osredotočeno kohezijsko politiko z jasnimi prednostnimi nalogami ter za nadaljnjo krepitev usmerjenosti naložb v rezultate, pa tudi za boljšo povezanost kohezijske politike in evropskega semestra.
- (12) OPOZARJA, da sta deljeno upravljanje in načelo partnerstva sestavni del kohezijske politike, s katerim je zagotovljen sistem upravljanja na več ravneh, ki ohranja ravnovesje pri odločanju med Komisijo, državami članicami, regijami in lokalnimi oblastmi, hkrati pa zagotavlja tesno sodelovanje partnerjev, s čimer se ustvarja občutek odgovornosti za programe in razvojne trende ter spodbuja pripadnost evropskemu projektu.
- (13) OPOZARJA, da je treba pri oblikovanju in načrtovanju kohezijske politike zagotoviti lokalni pristop.

- (14) POZIVA K splošni ozaveščenosti pri vseh politikah in pobudah Unije, da ne bi škodile koheziji. POZIVA Komisijo, naj pri pripravi zakonodajnih predlogov v veliki meri uporablja ocene teritorialnega učinka, da bi zajela teritorialne učinke na zadevna območja in regije.
- (15) POUDARJA, da je treba zagotoviti, da je načrtovanje in izvajanje kohezijske politike usmerjeno v kohezijske prednostne naloge Evropske unije, istočasno pa ohraniti možnost prilagajanja dejanskim razmeram v regijah ter upoštevati njihove teritorialne posebnosti in ranljivosti.
- (16) POUDARJA, da je pri upravljanju kohezijske politike veliko upravnih bremen, ki omejujejo njegovo učinkovitost, in POZIVA k preučitvi vseh načinov, na katere bi ga lahko poenostavili, vključno z možnostjo razvoja tako imenovanega načela enotne revizije.
- (17) POUDARJA, kako pomembno je dobro upravljanje in krepitev zmogljivosti na vseh ravneh v procesu konvergence in za učinkovitost kohezijske politike.
- (18) PONOVRNO POTRJUJE, da je treba v okviru prizadevanj za poenostavitev zagotoviti tudi visoke standarde za preprečevanje goljufij in korupcije ter boj proti njej, in POUDARJA, kako pomembno je zaščititi finančne interese Unije glede na Uredbo o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (19) POUDARJA, da je treba dopolnjevanje in sinergije med kohezijsko politiko in drugimi ustreznimi evropskimi politikami in pobudami krepiti že od faze njihovega oblikovanja, da bi povečali njihovo skladnost in učinkovitost ter zmanjšali upravno breme za države članice, regije in upravičence, ter POZIVA Komisijo, naj razmisli o bolj strateškem pristopu k zagotavljanju takšne skladnosti.
- (20) SE SEZNANJA z uvedbo mehanizma za okrevanje in odpornost kot začasnega instrumenta za omejitev posledic pandemije COVID-19. PRIZNAVA, kako pomembno je upoštevati revizijo in oceno mehanizma, da bi lahko pravočasno prišli do spoznanj o njegovi uspešnosti.

- (21) POUDARJA, da je čezmejno, nadnacionalno in medregijsko sodelovanje ter sodelovanje najbolj oddaljenih regij pomembno za države članice in njihove regije ter ustvarja priložnosti zanje, pa tudi, da medsebojno sodelovanje prispeva k razvoju regij in povezanosti EU. POZIVA Komisijo, naj olajša operativno usklajevanje med Interregom in Instrumentom za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje.
- (22) POZIVA Komisijo, naj še naprej tesno sodeluje in izmenjuje mnenja z državami članicami glede ključnih elementov razprave o kohezijski politiki po letu 2027.
-